

دیپلماسی در مقابل ترامپ

محمد مهدی مظاهری

تحلیلگر مسائل بین الملل

با روی کار آمدن ترامپ در ۲۰ ژانویه ۲۰۲۵، بار دیگر گفت‌مان زورگویی، خودخواهی و خودشیفتگی آمریکایی به عرصه بین‌الملل بازگشت و همه کشورهای جهان از غربی و شرقی به این جمع بندی رسیدند که باید تحولاتی را در عرصه سیاست خارجی خویش ایجاد کنند. همچون دوره اول، سیاست‌های قلم‌رماپ و زیاده خواه ترامپ تنها دامن کشورهای ناهمسو با آمریکا را نگرفت، بلکه گریبانگیر کشورهای اروپایی به ویژه دانمارک و همچنین کانادا، چین، مکزیک، پاناما و بسیاری از دیگر کشورها نیز شده است. تحلیل جامعه شناسانه این مسأله که چرا مردم آمریکا مجدداً به چنین فرد خودشیفته و بی‌اعتنا به قوانین بین‌المللی رأی دادند، بسیار جالب است و انتظار می‌رود از سوی متخصصان این حوزه انجام شود، اما در منظر سیاسی و بین‌المللی آنچه در مورد اقدامات ترامپ از دوره دوم ریاست جمهوری مهم است، رویکرد وی به عنوان رئیس‌جمهور آمریکا به چالش‌های مهم بین‌المللی است. نکته قابل توجه در رویکرد سیاسی ترامپ این است که او در درجه نخست خود را و سپس کشورش آمریکا را در مرکز کائنات تصور می‌کند و بر اساس این نگرش گمان می‌کند می‌تواند هر اقدامی که صلاح می‌بیند انجام دهد و در این مسیر نگرانی نیز از بابت موضع‌گیری منفی سایر کشورها و یا نقض و نادیده گرفتن قوانین، هنجارها و حقوق بین‌الملل ندارد. البته این رویه رایج همه رؤسای جمهور آمریکا و البته سایر قدرت‌های بزرگ است که قوانین و حقوق بین‌الملل را ابزاری برای رسیدن به اهداف و منافع خود می‌دانند، اما تفاوت ترامپ با سایرین در این است که شرمی از آشکار کردن این رویکرد ندارد و تلاش نمی‌کند در پس الفاظ حقوق بشری و دموکراتیک، منافع کشورش را پیش ببرد، بلکه هر چه در سر دارد و می‌پسندد راک و راست به زبان می‌آورد و به پشتوانه قدرت آمریکا نگرانی نیز از ابراز آنها ندارد. ویژگی خاص دیگر ترامپ شیوه پیشبرد اهدافش است، بر این اساس او در قبال هر کشور و منطقه‌ای که با آن مشکلی دارد، ابتدا یک ادعای بلوف بزرگ مطرح می‌کند تا افکار عمومی را دچار شوک کند و در ضمن اقتدار و جسارت خود را نشان دهد، بعد به تدریج در جریان مذاکره هدف و پیشنهاد اصلی خود که به نسبت زیادی کوچکتر از ادعای اولیه است را روی میز می‌گذارد. به عنوان نمونه یکی از نگرانی‌های عمده ترامپ، توسعه نفوذ چین در آمریکای مرکزی و جنوبی از طریق پروژه «یک کمربند- یک جاده» بود و لازم می‌دید کشورهای منطقه را از این پروژه دور کند، پیشبرد این هدف ابتدا با یک بلوف بزرگ (ادعای مالکیت مجدد بر کانال پاناما) آغاز شد، اما در نهایت به یک معامله مشترک رسید و وی توانست با استفاده از این تهدید و البته فشارهای سیاسی و اقتصادی، پاناما را وارد به لغو آخرین همکاری‌های خود با چین در این پروژه کند. این سیاست و رویکرد ترامپ در قبال غزه نیز دنبال شده است، به نظر می‌رسد طرح عجیب واز همه نظر غیر قابل قبول انتقال مردم غزه به کشورهای دیگر نیز بلوف بزرگی از سوی دولت ترامپ است تا افکار عمومی در زمین‌های فلسطینی و کشورهای دیگر را شوکه و برای پذیرفتن پیشنهادهای بعدی آماده کند. اما به هر حال، فارغ از شرکده‌های متنوع دولت ترامپ برای تحقق شعار «اول آمریکا» و البته در عمل شعار «دوم اسرائیل»! آنچه برای جمهوری اسلامی ایران اهمیت دارد، در درجه نخست آگاهی به اهداف و ترندهای دولت آمریکاست و در گام بعد بهره‌برداری از شرایط و فرصت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی که در اثر رویکرد‌های وی ایجاد شده و همچنان در حال شکل‌گیری است. در رابطه با مورد اول باید گفت تصمیم‌گیران و دیپلمات‌های ایرانی باید به این نکته واقف باشند که ایران هم از سیاست‌ها و رویکرد کلی دولت ترامپ مستثنی نیست، بنابراین باید منتظر طرح درخواست‌های زیاده‌خواهانه و حداکثری وی از ایران نیز باشیم، کما اینکه در روزهای گذشته شاهد احیای «سیاست فشار حداکثری» از سوی دولت آمریکا بوده‌ایم و البته گمانه‌زنی‌هایی نیز در مورد خواسته‌های متنوع و زیاده‌خواهانه ترامپ از ایران انجام شده است. بنابراین دیپلمات‌های ایرانی بر اساس آگاهی به ششی و رویکرد کلی ترامپ باید در مواجهه با چنین درخواست‌هایی بدانند که اینها هم بخشی از همان سیاست بلوف زنی و زیاده‌خواهی اولیه ترامپ است تا بتوانند در مراحل بعدی به درخواست‌های کمتر خود دست یابند. بر این اساس از دستگاه سیاست خارجی و دیپلمات‌های کارگرفته‌شده کشورمان انتظار می‌رود در این مرحله متوقف نشوند و اقدامات مقتضی برای تأمین منافع ملی کشور و دور کردن بحران و تنش از ایران را انجام دهند. با توجه به وضعیت نابسامان اقتصاد کشور، لازم است دیپلمات‌های ایرانی چانه‌زنی‌ها و مذاکرات غیر رسمی متنوعی را از مسیرهای مختلف پیش ببرند و در نهایت راه‌های رسیدن به اهداف اصلی کشور را دنبال کنند. مسأله مهم دیگر، شناخت و استفاده بهینه از بزنگاه‌ها و فرصت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی است که در اثر رویکرد‌های ترامپ ایجاد شده و می‌شود. در مقطع کنونی به دلیل مواضع ترامپ در رابطه با جنگ تجاری با چین، کانادا و مکزیک، تصاحب گرینلند، کاهش کمک به ناتو، تغییر رویکرد به اوکراین، مواضع ضد بشری تمام‌عیار در مورد کوچ اجباری مردم غزه و تبدیل این منطقه به یک ساحل تفریحی تحت اداره آمریکا، کشورهای اروپایی و عرب و همچنین چین نیز دل‌خوشی از دولت ترامپ ندارند. بنابراین شرایط بسیار مناسبی فراهم شده تا ایران بتوانند از طریق چانه‌زنی و مذاکره با این کشورها، موقعیت خود را بهبود ببخشند و در نتیجه در مواجهه با آمریکا از موضعی قدرتمندتر برخوردار شوند. به ویژه با توجه به اختلافی که نظریه «کوچاندن مردم غزه» بین آمریکا و اسرائیل با عربستان ایجاد کرده، شرایط بسیار مناسبی تا ایران با کشورهای عرب حوزه خلیج فارس گفت‌وگوها و رایزنی‌های متعددی انجام داده و «طرح مودت» با این کشورها را با جدیت دنبال کند. موفقیت در این مسأله قطعاً بر موضع ایران در مذاکرات آتی با غرب تأثیر خواهد داشت و این تصور که ایران در موضع ضعف قرار دارد و بنابراین می‌توان مسأله‌ها را به آن تحمیل کرد، از بین می‌رود.

فریده غیرت در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

مطالبه جامعه مجازات

عاملان قتل دانشجوی جوان است

اقتصاد نابسامان باعث شده برخی احساس کنند باید حق

خود را به زور از دیگران بگیرند

آرمان ملی – احسان انصاری: امیرمحمد خالقی دانشجوی جوانی که در یک دزگیری با سارقان جان خود را از دست داد حالا به یکی از تیرتهای اصلی رسانه‌ها تبدیل شده است. این دانشجوی ۱۹ساله چهارشنبه شب ۲۴ بهمن ماه با دو ضربه چاقو و در مدت ۳۰ ثانیه از پا درآمد. در پی قتل او دانشجویان در کوی دانشگاه، محل خوابگاه او تجمع کردند. بعد از قتل امیرمحمد، یک مدیر استعفا داده و مسئولان قول دادند وضعیت امنیت خوابگاه را تأمین کنند. یک دانشجوی دانشگاه تهران با اشاره به حادثه قتل امیرمحمد خالقی دانشجوی دانشگاه تهران، اظهار کرد: طبق فیلم‌های موجود، دزدان در کوجه جنت خواستند لپ‌تاپ مرحوم خالقی را از او بگیرند

نهاد‌های نظارتی و امنیتی تدابیر بیشتری برای امنیت جامعه در نظر بگیرند و به همین دلیل میزان جرم و جنایت در جامعه کاهش یابد. در نتیجه باید هر دو جنبه را با هم

در نظر گرفت. نکته مهمی که در این زمینه وجود دارد این است که مجازات مجرم تنها مجازات یک فرد نیست و بلکه برای افراد مختلف جامعه جنبه بازدارندگی دارند. هنگامی که یک فرد مجرم به متناسب با جرمی که مرتکب شده به مجازات می‌رسد جامعه نیز متوجه می‌شود که اگر در چنین مسیری حرکت کند چه عاقبتی در انتظار وی خواهد بود. فلسفه مجازات در قانون تنها گرفتن انتقام نیست و مجازات

و قانون برای اصلاح جامعه است. ما باید این ذهنیت را از خود دور کنیم که مجازات یک مجرم برای گرفتن انتقام است. مجازات مجرم و تنبیه او، یک هشدار به جامعه، به قصد آگاهی‌رسانی به کسانی است که ممکن است در چنین مسیری حرکت کنند و یا قصد دارند در آینده گام به این مسیر بگذارند. در چنین شرایطی هر فرد جامعه با این وضعیت مواجه می‌شود که اگر خطایی از وی در زمینه تعدی و تجاوز به حقوق دیگران از وی سر بزند قانون متناسب با آن خطا با وی برخورد خواهد کرد. این یک نوع آگاهی‌رسانی است و باید بازدارندگی برای جامعه دارد.

پس از این اتفاق رئیس‌جمهور دستور بررسی سریع موضوع را دادند. این در حالی است که رئیس قوه قضائیه و فرمانده نیروی انتظامی نیز دستوراتی را در این زمینه صادر کردند. دستگیری و مجازات مسببین این حادثه دلخراش چه پیامدهایی برای جامعه خواهد داشت؟ بدون تردید دستگیری و مجازات عاملان این حادثه که باعث شده یک جوان نخبه دانشجویان خود را از دست بدهد مطالبه همه مردم جامعه است. بدون تردید این اتفاق پیامدهای مثبتی در سطح جامعه خواهد داشت. هنگامی که مدیران جامعه افراد صالحی باشند با کسانی که به حقوق و مال مردم تعدی و تجاوز می‌کنند برخورد خواهند کرد که این موضوع می‌تواند پیامدهای مثبتی در سطح افکار عمومی جامعه داشته باشد. در شرایط کنونی نیز این پرونده جنبه فراگیری در جامعه پیدا کرده و افکار عمومی اخبار مرتبط با این پرونده را به صورت دقیق رصد می‌کند. به همین دلیل سرنوشت این پرونده از حساسیت زیادی برای جامعه برخوردار است. در چنین شرایطی مسئولان نهادی امنیتی و انتظامی باید با جدیت هر چه زودتر مسببین این حادثه دلخراش را دستگیر و مردم معرفی کنند. این اتفاق هم‌التمایمی برای خانواده این دانشجوی خواهد بود و هم جامعه از برخورد جدی دستگاه‌های امنیتی و انتظامی خشنود خواهد شد.

شما از جامعه ملت‌بص صحبت می‌کنید. التهاب جامعه به چه میزان در افزایش جرم و جنایت نقش داشته است؟

التهاب جامعه هم می‌تواند باعث افزایش جرم و جنایت شود و هم می‌تواند باعث کاهش آن شود. در جامعه ملت‌بص به صورت طبیعی جرم و جنایت بیشتر می‌شود و در این موضوع تردیدی نیست. به هر فرد و گروهی توانایی تحمل این همه فشار اقتصادی را ندارد و ممکن است به هر شکلی واکنش نشان بدهد. از سوی دیگر این قضیه دو وجه دارد و این احتمال وجود دارد که در جامعه‌ای که ملت‌بص است

شرایط اقتصادی جامعه به شکلی شده که

برخی گمان می‌کنند باید حق خود را به زور

از دیگران بگیرند. به همین دلیل نیز اقدام

به سرقت و دزدی از دیگران می‌کنند

این حادثه با واکنش‌های اجتماعی و تجمع

دانشجویان دانشگاه تهران مواجه شده است. این

واکنش‌ها چه تأثیری در روند این پرونده خواهد داشت؟

متأسفانه برخی تلاش می‌کنند این حادثه را سیاسی جلوه داده و به کل امنیت جامعه مرتبط کنند. من منکر برخی نواقص نیستم، اما شرایط به شکلی نیست که این افراد دنبال نشان دادن آن هستند. واقعیت این است که در شرایط کنونی جامعه ایران از نظر اقتصادی و اجتماعی با این وجود این‌گونه مسائل در جامعه وجود دارد و تا حدودی نیز اجتناب‌ناپذیر است. به همان صورت که در یک جامعه افراد متعهد و صالح وجود دارد برخی افراد نیز چنین وضعیتی ندارند و به حقوق دیگران تعدی و تجاوز می‌کنند. نکته مهمی که در این زمینه وجود دارد این است که شرایط اقتصادی جامعه به شکلی شده که برخی گمان می‌کنند باید حق خود را به زور از دیگران بگیرند. به همین دلیل نیز اقدام به سرقت و دزدی از دیگران می‌کنند. اتفاقی که برای این جوان دانشجوی رخ داده نیز در همین شرایط رخ داده که فرد و یا افرادی احساس کرده‌اند که حق خود را باید از این دانشجوی بگیرند.

در صحنه که دوربین‌های مداربسته ضبط کرده‌اند

دو نفر موتورسوار به دانشجوی حمله کرده‌اند و وی پس

از مدتی که آنها را دنبال کرده، روی زمین افتاده است.

تحلیل شما از اتفاقاتی که در صحنه جرم رخ داده

چیست؟

چنین صحنه‌ای دردناک و متأثرکننده است. به صورت کلی صحنه‌هایی که فردی متعدی به حقوق دیگران تجاوز می‌کند دردناک و متأثرکننده است. این تجاوز به هر شکل

و صورتی که رخ بدهد باعث تأثر و ناراحتی دیگران می‌شود.

در صحنه منتشر شده نیز به خوبی نشان داده می‌شود که سارقان به طمع پول و یا اشیای قیمتی به این جوان دانشجوی حمله کرده‌اند که متأسفانه در این حادثه این دانشجوی جان خود را از دست می‌دهد.

برخی تلاش می‌کنند این حادثه را سیاسی

جلوه داده و به کل امنیت جامعه مرتبط

کنند. من منکر برخی نواقص نیستم، اما

شرایط به شکلی نیست که این افراد دنبال

نشان دادن آن هستند

محمد باقر قالیباف مطرح کرد

صدای واحد مسئولین، مهم‌ترین دستاورد وفاق

تاریخ‌ساز بود و مسیر تاریخ را دگرگون کرد. قالیباف با اشاره به حضور مردم در راهپیمایی ۲۲بهمن امسال، عنوان کرد: از ملت شریف ایران تشکر می‌کنم که با حضور پرشور و به موقع خود در راهپیمایی ۲۲بهمن اتحاد، همدلی و عشق خود به ایران عزیزمان را به نمایش گذاشتند. در برابر نجابت، شرافت، لطف و از خود گذشتگی این مردم سربلند سر تعظیم

آرمان ملی: رئیس‌مجلس درنطق پیش

از دستور خود گفت: حضور عاشقانه مردم

در جشن‌های نیمه شعبان در تمامی

شهرها و در مسجد مقدس جمکران در

سالروز ولادت حضرت صاحب‌الزمان

مهدی موعود(عج) پرشور و مثال‌زدنی

بود و بار دیگر عمق محبت و ارادت ملت

شریف ایران به خاندان خوبی و مهربانی

اهل بیت(ع) را به نمایش گذاشت.

محمدباقر قالیباف با گرامیداشت

فرا رسیدن سالروز قیام مردم تبریز به

مناسبت چهلمین روز شهادت شهدای

قم در سال ۵۶ گفت: به تعبیر رهبر

معظم انقلاب قیام مردم تبریز حادثه‌ای

تلنگر

قالیبافی‌ها در مقابل جلیلی‌ها

تندروها عقب‌نشینی می‌کنند؟

چندروز پیش فیلمی از توضیحات دستیار سیاسی رئیس‌مجلس منتشر شد که درباره نحوه تعویق قانون حجاب توسط شورای عالی امنیت ملی توضیح داد. در چند وقت اخیر اعضای جبهه پایداری مدعی شده بودند شورای عالی امنیت ملی مصوبه‌ای در خصوص توقف قانون حجاب نداشته و به همین بهانه حملات خود را نثار دولت پرنشکیان و رئیس‌مجلس می‌کردند.

جلیلی حضور داشت

در دید‌نویی که از محمدسعید احدیان

دستیار سیاسی رئیس‌مجلس منتشر شده،

او از مصوبه شورای عالی امنیت ملی مبنی

بر توقف اقدامات تنش‌زا خبر می‌دهد.

احدیان در این فیلم می‌گوید: طبیعتاً

مصوبات شورای عالی امنیت ملی به تأیید

رهبری نیز رسیده است. تشخیص مصادیق

اقدامات تنش‌زا هم با دبیرخانه شورای عالی

امنیت ملی است. او در بیان مصادیق این

مصوبه افزود: یکی از مصادیق افزایش قیمت

گازوئیل بود، دولت تصمیم گرفته که قیمت

گازوئیل را ارگان کند، بدون اینکه مصداق را

به صحن شورابیرند دبیرخانه به دولت نامه

زده که قیمت آن را ارگان نکنید، اما آنطور که

دستیار رئیس‌مجلس توضیح داده، توقف

قانون حجاب روند متفاوتی را طی کرده

است. به گفته او دبیرخانه راساً اقدام نکرده،

بلکه آن را به صحن شورا برده و در این مورد

رای‌گیری شده است. آنطور که احدیان گفته،

همه اعضای شورا در جلسه رای‌گیری حضور

داشتند و اعضا به اتفاق آرا یا قریب به اتفاق

آرا تصمیم گرفتند که این قانون تنش‌زاست

و در این مورد اقدامی صورت نگیرد. احدیان

تاکید کرده است: همان بزرگواری که گفته

شورا مصوبه ندارد و این همه شایعه درست

کرده، خود در آن جلسه حضور داشته و بهتر

بود می‌گفت در آن جلسه بحث شده است.

ادعای جلیلی

منظور احدیان سعید جلیلی کاندیدای

شکست‌خورده انتخابات ۹۲ و ۱۴۰۳ است.

اظهارات دستیار رئیس‌مجلس آنجا اهمیت

دارد که جلیلی چندی قبل منکر نقش

شورای عالی امنیت ملی در توقف قانون

حجاب شده بود. در فیلمی که چندی پیش

از پرشش و پاسخ از سعید جلیلی در یک

دانشگاه منتشر شده بود، دانشجویی از او

پرسید: «چرا در شورای عالی امنیت ملی

تعویق ابلاغ قانون عفاف و حجاب تصویب

شد؟ مردم این موضوع را به پای رهبری

می‌نویسند و فکری می‌کنند نظام درباره حجاب

ترسیده و عقب‌نشینی کرده است.» سعید

جلیلی هم به این سوال پاسخ کوتاهی داد و

گفت: «این مصوبه شورا نبوده است.»

پایداری‌ها و تکرار ادعا

نه فقط سعید جلیلی بلکه همفکران او در

مجلس نیز مکرراً این موضوع شده بودند.

مرتضی آقاتهرانی چندی پیش در تجمعی

که در اعتراض به اجراءشدن قانون حجاب

بزرگوار شده بود، خطاب به حضار می‌گوید:

ما علت معطل ماندن قانون حجاب را از

خود آقای قالیباف پیگیری کرده بودیم.

ایشان گفتند که دبیر شورای عالی امنیت

ملی گفته سه‌ماه صبر کنید. آقاتهرانی ادامه

داد: ما چند جلسه با آقای احمدیان دبیر

شورای عالی امنیت ملی گذاشتیم. ایشان

گفت ممکن است اگر این قانون اجرا شود

امنیت بهم بخورد. آقاتهرانی با بیان اینکه ما

بالتر از مجلس جز حضرت آقا کسی نداریم،

گفت: از ایشان پرسیدم آقا فرموده؟ آقای

قالیباف گفتند مثل قبل. وی ادامه داد: ما

دوباره با شورای امنیت جلسه‌ای گذاشتیم.

آقاتهرانی توضیح داد: اگر شورا چیزی را

تصویب کند باید آقا در این مورد نظر دهند.

اگر آقا تا ۱۰ روز نظر مخالف ندادند عملیاتی

می‌شود اما اگر نظر مخالف دهند. من

پرسیدم آیا این مصوبه شورا است؟ گفتند

نه؟ آقاتهرانی همچنین افزود: ما موضوع را از

طریق دوستان دیگری که در شورای امنیت

بودند پیگیری کردیم و آنها گفتند نه چنین

مصوبه‌ای در شورای امنیت نبوده است.

آنجا که آقاتهرانی مدعی رد تصویب توقف

قانون حجاب در شورای عالی امنیت ملی از

قول اعضای می‌شود، گویا منظور سعید جلیلی

است. حمید رسایی دیگر نماینده مجلس

نیز این اظهارات را به نوع دیگری تکرار کرده

بود. در چنین فضایی، گفته‌های احدیان

دستیار سیاسی رئیس‌مجلس از سه جنبه

اهمیت دارد: اولاً هرگونه اقدام فرد یا جریان

خاصی را به تنهایی رد می‌کند و مسئولیت

این تصمیم را برعهده کل مجموعه شورا

می‌اندازد. ثانیاً رای‌گیری با حضور سعید

جلیلی نماینده طیف تندروها در شورای

عالی امنیت ملی انجام شده و او هم حتی اگر

رای مخالف داده باشد در این تصمیم‌گیری

شراکت و مسئولیت داشته است. ثالثاً از

گفته‌های احدیان برمی‌آید که این شایعه

برای‌کنی درباره نشان نداشتن شورا در توقف

قانون حجاب از سوی سعید جلیلی آب

می‌خورد. اما چرا؟ اسعد سعید جلیلی به رغم

حضور خود در جلسه رای‌گیری بر سر قانون

حجاب، نقش شورای عالی امنیت ملی در

تعویق اجرای این قانون را تکمیل می‌کند؟

آیا جلیلی خود را به تنهایی معادل یک شورا

می‌داند؟